

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему:

*«Психологічні особливості прояву
тривожності у внутрішньо переміщених
жінок з різним типом емоційної
спрямованості»*

Виконала: здобувачка 2 курсу,
групи ПС-22-1-вм
Спеціальності 053 «Психологія»
Полянчикова О.А.
Керівник: Батраченко І.Г.
д-р. психол. наук, доц

м. Дніпро
2024

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи здобувача
Полянчикової Оксани Анатоліївни

на тему: **«Психологічні особливості прояву тривожності у внутрішньо переміщених жінок з різними проявами емоційної спрямованості особистості»**

Кваліфікаційна робота здобувачки 2-го курсу, спеціальності «Психологія» (Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро, кафедра інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи) присвячена проблемі переживання тривожності у внутрішньо переміщених жінок з різним типом емоційної спрямованості особистості, яка є актуальною на даний момент.

Розкрито психологічні особливості прояву тривожності у внутрішньо переміщених жінок з різним типом емоційної спрямованості особистості за допомогою психодіагностичного апарату. Визначено, що більшість респондентів не мають яскраво виражених потреб до розвитку своєї особистості як частини соціуму, так і душевно. Також досліджено той факт, що більшість респондентів мають високий рівень тривоги та тривожності. Їх самооцінка є на низькому рівні.

Визначено взаємозв'язки між показниками прояву тривожності та типами емоційної спрямованості у внутрішньо переміщених жінок. Дослідено, що респонденти, котрі мають потребу допомагати іншим, ділитися менше піддаються тривозі, тобто між даними показниками існує прямий позитивний зв'язок ($r=0,989$, $p<0,01$), така ж ситуація з опитуваними з яскраво вираженою потребою в спілкуванні, активно діяти досягати поставленої мети — прямий кореляційний зв'язок з низьким рівнем тривоги ($r=1,000$, $p<0,01$) та ($r=1,000$, $p<0,01$) відповідно. Також, частка опитаних з потребою в тілесному та душевному комфорті, мають прямий позитивний зв'язок з низьким рівнем тривоги ($r=1,000$, $p<0,01$).

Апробовано програму психокорекційних заходів по зниженню інтенсивності прояву тривожності у внутрішньо переміщених жінок з різним типом емоційної спрямованості. Остання складається з трьох тренінгових занять. Після даної програми проведено повторно опитування за методикою «Шкала явної

тривожності СМАС» в адаптації А. Прихожана. Отримані результати свідчать про зниження частки респондентів з високим рівнем за шкалою явної тривожності. Розбіжність між даними показниками до та після проведеного тренінгу є статистично значимими (t-критерій Стьюдента 1,42, $p < 0,05$).

Практична значущість роботи визначається тим, що отримані нами результати можуть бути використані у практиці індивідуального консультування та психотерапії, при розробці індивідуальних та групових тренінгів.

Ключові слова: тривожність, емоційна спрямованість особистості, арт-терапія.

SUMMARY

Qualification work

Polyanchykova Oksana

on the topic:

" Psychological Features of the Manifestation of Anxiety among Internally Displaced Women with Different Types of Emotional Personality Orientation "

The qualifying work of the 2nd year, specialty "Psychology" (Alfred Nobel University, Dnipro, department of innovative technologies in pedagogy, psychology and social work) is devoted to the problem of experiencing anxiety in internally displaced women with different types of emotional orientation of the personality, which is relevant at the moment.

The psychological features of the manifestation of anxiety in internally displaced women with different types of emotional orientation of the personality are revealed with the help of methods. It was determined that the majority of respondents do not have clearly expressed needs for the development of their personality, both as a part of society and spiritually. The fact that most of the respondents have a high level of anxiety and worry was also investigated. Their self-esteem is at a low level.

Interrelationships between indicators of anxiety and types of emotional orientation in internally displaced women were determined. It was found that respondents who have a need to help others, to share are less prone to anxiety, that is, there is a direct positive relationship between these indicators ($r=0.989$, $p<0.01$), the same situation with respondents with a pronounced need for communication, to act actively to achieve the set goal — a direct correlation with a low level of anxiety ($r=1.000$, $p<0.01$) and ($r=1.000$, $p<0.01$), respectively. Also, the share of interviewees with a need for physical and mental comfort has a direct positive relationship with a low level of anxiety ($r=1.000$, $p<0.01$).

The program of psychocorrective measures to reduce the intensity of anxiety in internally displaced women with different types of emotional orientation was tested. The latter consists of three training sessions. After this program, a repeated survey was conducted using the "SMAS Overt Anxiety Scale" adapted by A. Pryhozhan. The

obtained results indicate a decrease in the share of respondents with a high level on the scale of manifest anxiety. The difference between these indicators before and after the training is statistically significant (Student's t-test 1.42, $p < 0.05$).

The practical significance of the work is determined by the fact that the results obtained by us can be used in the practice of individual counseling and psychotherapy, in the development of individual and group trainings.

Keywords: anxiety, emotional orientation of the individual, art therapy.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕЖИВАННЯ ТРИВОЖНОСТІ У ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ЖІНОК З РІЗНИМ ТИПОМ ЕМОЦІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	7
1.1. Тривожість як психологічний феномен.....	7
1.2. Типи емоційної спрямованості особистості як психологічне явище.....	15
1.3. Психологічні особливості прояву переживання тривожності у внутрішньо переміщених жінок з різним типом емоційної спрямованості особистості.....	24
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ ПРОЯВУ ТРИВОЖНОСТІ У ВНУТРІШНЬОПЕРЕМІЩЕНИХ ЖІНОК З РІЗНИМ ТИПОМ ЕМОЦІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	31
2.1. Організація та методика емпіричного дослідження.....	31
2.2. Результати емпіричного дослідження та їх обговорення.....	34
2.3. Результати дослідження взаємозв'язку психологічних чинників тривожності у жінок з числа внутрішньо переміщених осіб з різним типом емоційної спрямованості особистості.....	40
Висновки до розділу 2.....	43
РОЗДІЛ 3. ПРОГРАМА ЗНИЖЕННЯ ІНТЕНСИВНОСТІ ПРОЯВУ ТРИВОЖНОСТІ У ЖІНОК З ЧИСЛА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ.....	44
3.1. Програма психолого-організаційних умов зниження інтенсивності прояву тривожності у жінок з числа внутрішньо переміщених осіб засобами арт-терапії.....	44
3.2. Результати апробації програми зниження інтенсивності прояву тривожності у жінок з числа внутрішньо переміщених осіб засобами арт-терапії.....	47
Висновки до розділу 3.....	52
ВИСНОВКИ.....	52
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	59